

SISZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Sallágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 265. szám. Nagyvárad. Szombat 1914 november 14.

A nagy nemzeti kölcsön.

Irta: **Kereszty Kornél**, a Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának főnöke.

Tüztenger hullámszik határainkon. Ismét véres kardot hordanak körül a hazában. Világok állanak hareban egymással. Elnyomott népek lerázzák rabláncukat. Elpuhult, erkölcsi leromlott, vagyoniakban gazdag nációk elvesztik önállóságukat. Nemzetek alakulnak és semmisülnek meg. Népek ádáz és végső erőfeszítésig folyó élet-halálküzdelmében azok maradnak a győztesek, melyek a legnagyobb foku energia birtokában a legtöbb anyagi és erkölcsi erők kifejtésére képesek. Leomlanak a társadalmi osztályok között a válaszfalak. Mindnyájan egy haza édes gyermekei vagyunk, áthatva azon meggyőződéstől, hogy csak úgy vivhatjuk meg győztesen a titáni küzdelmet, ha anyagi és erkölcsi téren — *vérrel és pénzzel* — minden erőnk megfeszítésével segítjük hazánkat a legnehezebb megpróbáltatásban.

Hős fiaink, testvéreink a csatamezőn isteni lelkesültséggel, az önfeláldozásnak és hazaszeretetnek a világtörténelem magasztos hőstetteit felülmuló, haláltmegvető bátorságával küzdenek hazánk szabadságáért s az erkölcsi erőkifejtés oly fokát produkálják, mely még ellenségeinket is elismerésre bírja. Reánk, itthonmaradottakra azon szent kötelesség hárul, hogy méltóan küzdő véreinkhez, összes anyagi erőink felajánlásával, megértve édes hazánk szivükhöz és eszünkhöz intézett felhívását, annak a hadvise-

léshez — vitézeink táplálásához, élelmezéséhez, felruházásához — szükséges pénzüsségeket rendelkezésre bocsássuk. A haza minden polgárához, szegényhez, mint gazdaghoz egyaránt szól a felhívás és nincs is szó áldozatról, mert nem ajándékot kíván tőlünk, hanem dus kamatot ad a felajánlott összegek után, többet mint a legtöbb befektetés nyújthat és amellet oly biztonságot, mely az elképzelhetően legtökéletesebb.

S a haza nem fog csalódní polgáraiban. A kölcsön jegyzés fényes sikerre fog vezetni. Az ország minden részéből a lelkesültség dicső megnyilvánulásairól vesszük a hirt. Az összes társadalmi osztályok vetélkednek azon készségben, hogy a kölcsönjegyzés sikere mennél nagyobb legyen.

Egész Biharmegyében a termés az utolsó három évben mostoha volt. Egyéb csapások is érték a megye polgárait, melyek a fölös anyagi erőket bizony felemésztették. Mégis, úgy látszik, hazafiságban, honszeretben mindig előljárt, dicső elődeinkhez méltóak maradunk, s városunk és megyénk lakossága nem fog elmaradni a sors által kevésbé látogatott jobb módban élő, többi vármegyéink mögött,

A társadalom vezető egyéniségei mutatják a példát, melyet követünk kell.

Népek harcáról irt annalesek lapjain aranybetűkkel lesz feljegyezve

azok neve, kik polgártársainknak követendő példát szolgáltatnak. A késő unokák is e lapokról fognak hazaszeretetet meríteni.

Midőn az intézetemnél és a piacon előfordult eddigi nagyobb jegyzések kivonatát lelkesítő példaként ideiktatom, hiszem, hogy társadalmunk előkelőségei dicső irányítása lelkes követésre talál városunk és megyénk megértő lakosainál.

1. Gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., lat. szert. püspök 300,000 K. 2. Nagyvárad lat. szert. székeskáptalan és tagjai 300,000 K. 3. Nagyvárad város 200,000 K. 4. Dr Radu Demeter gör. kath. püspök és a görög kath. káptalan 50,000 K. 5. Weinberger Lajos az Emilia gőzmalom vezérigazgatója 230,000 K. 6. Moskovits Adolf és Fiai, Adria ipari és mezőgazdasági r.-t., szeszgyár-gőzmalom 200,000 K. 7. Schönfeld Lajos terménykereskedő 100,000 K. 8. Diósi Ignác, Fia Lajos fakereskedő 100,000 K. 9. Nagyvárad i. z. hitközség 20,000 K. 10. Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara 10,000 K. 11. Nagyvárad Ipartestület és Hitelszövetkezet 31,000 K. 12. Gellért László kir. tan. püspökségi jószágkormányzó 15,000 K. 13. Dr Molnár Imre nyug. jogakadémiai tanár 10,000 K. Összesen: 1.566.000 K.

A fenti kimutatásból kitünik, hogy gróf Széchenyi Miklós és a nagyvárad káptalan a nemzeti kölcsön jegyzése körül is azzal a hazafias lelkesedéssel adnak példát, amely a város főpapjait mindenkor minden nemzeti ügy első harcosai közé állította. A püspök és a káptalan példaadása méltóképpen vezet be Nagyvárad és Biharmegye egész társadalmának részvételét a nemzeti kölcsön ügyének diadalra juttatásában.

A Szigligeti-Társaság jegyzése.

Dr Papp János, a Nagyvárad felelős szerkesztője, mint jelentik, indítványt adott

Főraktár:
Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:
Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

be a Szigligeti-Társasághoz, hogy vegyen részt a nemzeti kölcsön jegyzésében. A Társaság választmánya ez ügyben tegnap délután tartotta meg ülését Rádl Ödön elnöklésével, dr Adorján Armin, Kozáry Gyula, dr Báthory Ferenc, Láng József, dr Várnay Ferenc, Sas Ede, dr Papp János, dr Gyémánt Jenő jelenlétében, akik az indítványt egyhangu lelkesedéssel emelték határozattá. A Társaság szerény vagyoni erejéhez képest háromezer koronát fordít a nemzeti kölcsön jegyzésére.

A kamara akciója.

A hadikölcsönre vonatkozólag a nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara a következő lelkes felhívást bocsátotta ki:

Felhívás!

Nagyvárad város és Biharvármegye iparosaihoz, kereskedőihez és ipari és kereskedelmi vállalataihoz!

Az alulírott Kereskedelmi és Iparkamara dokumentálni óhajtván az úgy hazafias szempontból, mint a hazai közgazdaság érdekében annyira fontos „nemzeti kölcsön” aláírásában a kamara területén működő iparosok, kereskedők, ipari és kereskedelmi vállalatok tényleges részvételét, arra kérjük az érdekelteket, hogy az alulírott kamarát levelező lapon arról értesíteni sziveskedjenek, hogy mikor, mely aláírási helyen és mennyi összeget jegyeztek a nemzeti kölcsönre?

Az alulírott kamara a hozzá beérkezett értesítések alapján naponként a sajtó útján közléseket szándékozik tenni és a kölcsön lezárása után a végső eredményt feltüntetve kimutatást a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter urhoz kívánja eljuttatni a végből, hogy illetékes helyen kereskedőinknek és iparosainknak a nemzeti kölcsön jegyzésében biztosan remélt jelentékeny részvételéről tudomást vegyenek.

Nagyvárad, 1914, nov. 13.

A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara:

Dr Moskovits József, Sarkadi Lajos,
elnök. titkár.

Felhívás az iparosokhoz!

Barbár ellenségeink által szorongatott hazánk az ország népéhez fordul, hogy a reánk erőszakolt háboru nélkülözhetetlen eszközét, a pénzt előszerezze. Pénzt, mely nélkül sikeres hadjáratot vezetni nem lehet, pénzt, hogy véruket feláldozó gyermekeinknek, testvéreinknek, a hiányzó felszereléseket adhassa, hogy élelemmel és védőeszközzel ellássa; pénzt, hogy az itthonmaradott öreg szülők, ifjú gyermekek, bus hitvesek, s mi magunk létét, nyugalomát biztosítsuk.

Ha minden különösebb ellenszoigáltatás nélkül kérné a pénzt tőlün az állam, ugy is sietni kellene a tőlün kitelhető szerény összegekkel segítségére lenni, mert az itthonmaradottak bármily nagy áldozat hozatala elenyésző csekély azokéval szemben, kik a sokféle halálnemek leselkedései között hősiiesen védik hazánk megszentelt földjét, „melyen kívül nincs számunkra hely”.

Nem ajándékot, de nem is adót kíván tőlün az állam, belátásunkra bizza a hozzájárulást, mert nem tótelezhető fel egyetlen hazáját igazán szerető emberről sem, hogy dicsőséges harcainkat látva, ki vonni akarná magát az áldozathozatal alól.

Adjon mindenki tehetsége szerint; a gazdag többet, a szegényebb kevesebbet, busás nagy kamatot ad azért az állam viszonozásul.

Az erkölcsi eredményen kívül a harcok mielőbbi dicsőséges befejezése folytán előálló nyugalom és jólétén kívül a kölcsön adott pénzért 6 százalékot fizet az állam, mit ma a legszilárdabban megalapozott üzlet sem tud biztosítani. — Mint a zsebben, vagy a legerősebb takarékpénztári páncélszekrényben őrzött pénz értékét a magyar

állam ígérete adja meg, ugy az állam által adott kölcsönkötvény értékét is a magyar állam ígéretének szentsége biztosítja.

Vegyük ki tehát zsebünkből és betétjünkből pénzeinket, adjuk kölcsön az államnak, mert még bőséges haszon is jár vele.

Az ellenünk harcoló népek ezer és ezer milliót költenek hadaik megerősítésére, csak mi ne áldoznánk életünk biztosításáért ellenünk törő rabló népek megfélemezéséért, hazánk szentelt földjéért, gyermekünkért, mindenünkért?

Iparosok! Mutassuk meg, hogy eddigi jellemünkhöz hívek vagyunk, hogy magunktól megvonjuk a nélkülözhetőket s örömmel sietünk anyagi erőnkhez mérten az államot segíteni és támogatni. Jegyezzünk minél nagyobb számban, Isten áldása sem fog elmaradni szeretett hazánkról s annak minden polgáráról.

Iparosok! Mindezekről áthatva, ipartestületi előljárásságunk is ki akarja venni részét az állam kölcsön jegyzésének gyűjtéséből, s jó példával kíván előjárni, midőn elhatározta, hogy törzsvagyonából 25 ezer korona névértékű államkölcsönt jegyez.

Felhívunk tehát minden iparos polgárt, hogy siessen résztvenni a kölcsönjegyzésében, melyre vonatkozó mindennemű felvilágosítást az Ipartestület hivatala, s az Ipartestületi Hitelszövetkezet meg ad.

Az Ipartestületi Hitelszövetkezet jegyzéseket elfogad, kölcsönt jegyezni lehet 50 koronától feljebb.

Felkérünk minden iparos polgárt, hogy jegyzéseit a Hitelszövetkezet útján eszközölje, de ha azt más intézet útján tenné, azt az Ipartestület hivatalának hozza tudomására.

Tisztelettel

Az Ipartestület előljárássága.

*

Nemzeti kölcsönjegyzése Bihar-püspökiben.

A nemzet becsülete érdekében megmozdult biharpüspöki hazafias polgársága is, sietve jegyezvén le részvételét a szent ügy szolgálatára. Különösen kiemelendő a Hitelszövetkezet példás készsége, amely testület — alig 2 éves fennállása dacára — egymaga 20.000 koronát nyújtott a haza oltárára. Vajha buzdításul szolgálna a mai történelmi idők megértésére.

A hadikölcsönre jegyzéseket elfogad:

Magyar Általános hitelbank nagyvárad fiókja,

Nagyvárad Takarékpénztár,

Polgári Takarékpénztár,

Biharmegyei Takarékpénztár,

Leszámitoló és Jelszóbank,

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár,

Magyar Bank,

Gazdasági és Iparbank,

Bihoreanna Takaré- és Hitelin-tézet,

Nagyvárad Hitelbank,

Nagyvárad Kereskedelmi és For-galmi Bank,

Újvárosi Takarékpénztár,

Nagyvárad Agrár Takarékpénztár,

Általános Takarékpénztár,

Ipartestületi Hitelszövetkezet,

Belényesi Népbank Belényes,

Belényesi Takarékpénztár Belényes,

Derecskei Takarékpénztár Derecske,

Érmelléki Takarékpénztár Székelyhid.

Székelyhidi Népbank Székelyhid,

Biharkörösvölgyi Takarékpénztár Élesd,

Margitai Takarékpénztár Margita, Nagyszalontai Takarékpénztár N.-Szalonta,

Gazdasági Takarékpénztár Nagyszalonta,

Sárréti Takarékpénztár Berettyó-ujfalu,

Sárréti Népbank Berettyóujfalu,

Mezőgazdasági Takarékpénztár Berettyóujfalu,

Sarkad vidéki Takarékpénztár Sarkad,

Tenkei Takarékpénztár Tenke,

Zsákavidéki Takarékpénztár Zsáka,

Komádi Takarékpénztár Komádi, Bihar-püspöki Hitelszövetkezet.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap folytatta esütörtökön megkezdett közgyűlését.

Hlatky Endre főispán elnöklete alatt csekély számmal voltak jelen a törvényhatóság tagjai.

A megnyitás után az előző napi közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítették s rátértek a még hátralevő ügyek tárgyalására.

A város 1913. évi zárszámadását hozzászólás nélkül elfogadták, a városi nyilvános könyvtár számadásaival együtt.

Elfogadták továbbá a tanács javaslatát a kereskedelmi és iparkamarai illetékeknek az adókönyvből való előírása tárgyában.

Madarász-Testvérek vállalkozók, akik a munkáslakások építését már megkezdtek, de a miniszter a jelenlegi viszonyok miatt az építkezés folytatását beszüntette. A vállalkozó cég még nem kötötte meg az építkezésre a szerződést s a tanács azonban tekintettel arra, hogy a munkanélküliek deputációja az építés megkezdését sürgette, kijelentette, hogy a vállalkozó a saját risikójára megkezdheti az építést, a következmények terhe a vállalkozót terheli. A vállalkozó azt kéri most, hogy az odaszállított cementet dolgozhassa be s ezt térítse meg a város.

Dr Hoványi Gyula azt látja, hogy a vállalkozók jóhiszeműleg fogtak az építéshez. Tudjuk, hogy a cementet szonnal felkell dolgoznia s a vállalkozó azt kéri, hogy ezt a 18 waggon cementet az alapba bedolgozhassa. Az alapra különben is szükség lesz. Indítványozza, hogy ezt a cementet építse be a vállalkozó s a város fizesse meg az elévzett munkát.

Komlóssy József kijelenti, hogy a polgármester távollétében ő fogadta a küldöttséget, de semmi ígéretet nem tett. Így a vállalkozó csak a saját felelőségére kezdett az építkezéshez.

Weisz Lajos helyesli a Hoványi indítványát. Máskor is adott a tanács ilyen feltételes felhatalmazást, de baj nem volt. A cement kötő ereje fél év alatt elvész. A városnak mindössze 12000 koronát kell fizetni a munkáért, de ennek ellenében egy csapat munkás keresethez jut s a város nem teszi ki magát egy bizonytalan pernek.

Rimler Károly szerint itt nem lehet perrel fenyegetőzni; a vállalkozó sem akar pert. Méltányossági okok forognak fenn s a város senkinek sem akar kárt okozni. Azt elfogadja, hogy a cementet dolgozzák be s a munkások díját fizesse ki a város. A cement árát azonban ez idő szerint nem térítheti meg a város.

Dr Medvigy Gábor szintén a Hoványi indítványát tartja helyesnek s mutatja, hogy ez a munka kiadás jogerős. A munka odaítélését nem kell a miniszternek jóváhagyni. Mulasztott a város, hogy a szerződést nem kötötték meg a vállalkozóval.

Dr Hoványi Gyula előbbi indítványát

visszavonja, ha a munkadíjat, 11 ezer koronáig terjedőleg kifizeti a város.

A közgyűlés a tanács javaslatának melőzésével ilyen irányban határozta.

Az időközben elhunyt id. Medvigy Mihály halálával a megüresedett törvényhatósági bizottsági tagsági hely betöltésére a városatyá választást december 6-ára tűzték ki.

A városi munkákra kiírt pályázatokat egyelőre, míg a háborúnak vége lesz, felfüg-

gesztették s az eddigi vállalkozók kezében hagyták meg.

Özv. Bordé Ferencné özvegyi ellátásának megállapításával kapcsolatosan dr. Horványi Gyula megsűrgette az új nyugdíjszabályzatot.

Rimler Károly kijelentette, hogy az új nyugdíjszabályzat kész s ha véget érnek a mostani nehéz idők, azonnal a közgyűlés elé hozzák és pedig 1914 január 1-ig visszamenő érvényesül.

Ezzel véget ért a közgyűlés.

hadicsoporposulásokról a következőket írja: Lengyelországban az oroszok elvesztették az érintkezést a német haderőkkel. Az új esoporposulások titokban tartása ilyenformán teljesen sikerült. Az oroszoknak minden eddigi kísérlete, hogy a Wartán előnyomuljanak és a folyam mögötti állapotokat felderítsék, meghiúsult. Közép-Galiciában a hadi operációk tervszerint haladnak. Kényszer-visszavonulásról szó sem lehet.

Przemysl ugyan megint be van zárva, de meglehetünk győződve, hogy ez az erőtítmény újra megállja a helyét. Przemysl igen eredményesen érvényesülhet, mert nagy orosz erőket köthet le. Kelet-Galiciában eddig három orosz hadsereg nyomult be. Az egyik az alsó Wyslokán át vonult — feltehető, hogy Tarnow két oldalán — a másik Rzeszowon át Jaslo irányából, a harmadik pedig Sanok-Lisko környékéről. A mi seregeink helyzete, a mint az hamarosan ki fog derülni, igen jó.

Az orosz hadifoglyok száma 97727.

Budapest, nov. 13. Északon hadseregeink arcvonalán tegnap nevezetesebb esemény nem történt. Tarnowba, Jasznoba és Krasnoba az ellenség bevonult. A monarchiába internált hadifoglyok összes száma tegnapig nyolcszázhatvanhét tisztre és kilencvenhétézerhatszázhuszonhét főnyi legénységre növekedett: Höfer vezérkari őrn. (A min. eln. sajtóosztályától.)

Répek a harctérről.

Egy tiszthelyettes elbeszélése.

K. J. egy biharmegyei uricsalád tagja, mint tiszthelyettes vett részt az eddigi csatákban. Élményeiről a következő apróbb dolgokat mondotta el nekünk.

— Eddig huszonnyolc csatában vettem részt, közte öt rohamban is. Sebet egyáltalán nem kaptam, most, hogy mégis haza kellett jönnöm az a legutóbbi hűlés következtében történt. Először a szerb harctéren dolgoztunk. Részt vettem a szerémségi nagy takarításban is. Itt történt meg, hogy egy faluban, ahol keresztül mentünk, egyszerre 16 szerb érzelmű árulót akasztottak fel legényeim. Szerbiából egyetlen egy maradt meg lelkemben. S...-n masiroztunk keresztül. A falut már előzőleg kiürítették a szerbek s így mi nyugodtan vonulhattunk keresztül. Csupa óvatosságból egy három emberből álló járőrt küldtünk a csapat előtt. A falu végén jártunk már, mikor a három hatalmas termetű legény elébe egy 13—14 éves vézna szerb gyermek került. A katonáknak feltűnt, hogy a gyermek állandóan a kabátja alatt tartja a kezét. És tényleg mikor három lépésre voltak egymáshoz, a gyermek hirtelen kikapta kezét, melyben egy bomba volt, amit katonáinkhoz akart vágni. Szerencsére a katonák egyike gyorsabb volt és szuronyával még idejében keresztül szurta a gyermeket s oly erővel lendítette át a melléte lévő kerítésen, hogy méterekre repült a hullá.

Szerbiából Galiciába rendelték fel. Utközben részt vettem az uzsoki mészárlásban is. Etnél véresebb csatát el sem tudok képzelni. Annyi hullát, oly sűrűn egymás mellett csak elképzelni lehet. Szinte megborzádt az ember ennyi orosz hullá láttára.

Galiciában nem éppen szalonokban fogadtak bennünket és ha jó szalmával bé-

Diadalaink Szerbiában

A szerbek visszavonulása.

Budapest nov. 13. Csapatunk folyton felfejlődve és megerősödve, elkergették a Misari-magaslatokról a szerbeket és a Száva mentén előnyomulva, rohammal bevették Ohridot, úgy, hogy a Cer Planinától idáig elnyúló szerb hadállásokat már oldalba is támadhatták.

Csapatunk hősi harcokban a Misari-magaslatokon, mint utólag kiderült, döntően megverték a szerbek egész jobbszárnyát, a mely 70—75000 emberből állott.

Az ohridi vereség után a szerbek az összes dülő-utakon és három délre vezető országuton megkezdték a visszavonulást Keceljeva felé.

A mi csapatunk a visszavonuló ellenségnek folyton a nyomában vannak és rohamosan előrenyomulva egymás után szállták meg az utjukba eső községeket és az országutakat környező magaslatokat, köztük a Zavlakától keletre fekvő Vlasie Planinát és a Cmiljevo Valjevka magaslatokat.

A pilóták jelentése szerint Valjevón túl a szerbeknek nincsenek elkészített hadállásaik úgy, hogy ha Valjevónál nem tudják csapatunk előrenyomulását feltartóztatni, akkor a Koluba folyó vonalára való előnyomulásukat aligha tudják majd feltartóztatni.

Győzelmek a szerb harctéren.

Budapest, november 13. Hivatalos jelentés a déli hadszíntérről: Az ellenség folytatta visszavonulását Koczeljevótól és Valjevótól keletfelé. A Száva mentén Uscet rohammal bevettük. Beljint és Banjanit elértük, a gomille-droginjei erődtett ellenséges vonal már birtokunkban van és Szopot Stolicet elértük. A nyugatról és délnyugatról előnyomuló hadoszlopok Valjevó felé közeledtek, miközben különösen a déli oszlopok teljesítményei a legnehezebb terepen is bámulatra méltók voltak. (Miniszterelnökség sajtóosztályából.)

Német repülőgépek Anglia felett.

Berlin, november 13. Két német repülőgép jelent meg az angol partok felett, nem messze Londontól. Az egyik aeroplán Sheerness-en, a másik Harwich-on keresztül repült el. Az angolok lövöldöztek a két gépre, de egyiket se találták el.

A németek 2100 franciát ejtettek foglyul.

Berlin, november 13. A nagy főhadiszállás jelenti: Az Yser szakaszon Nieuport mellett tengerészeti csapatunk az ellenségnek igen súlyos veszteségeket okoztak, hétszáz franciát foglyul ejtettek. Ipernél jól haladunk, támadásunk közben további 1400 katonát elfogtunk. A franciáknak Svissoustól nyugatra és keletre ellenünk intézett heves támadásait visszavertük; a franciák érzékeny veszteségeket szenvedtek. A kelet-poroszországi határon Eydtkümménnél és ettől délre, a tavaktól keletre újabb harcok fejlődtek. Döntések még nem történtek. (A miniszterelnöki sajtóosztályától.)

Poti ostroma.

Pétervár, november 13. Poti fekete-tengeri kikötőváros ostromáról az orosz kaukázusi vezérkar újabb részleteket jelent. A jelentésből ezeket vesszük ki:

— November hetedikén reggel egy ellenséges török cirkáló, a Breslaupushoz hasonló jelent meg Poti előtt és a város, a kikötő, valamint a vasuti állomás ellen erős tüzelést kezdett. A cirkáló körülbelül 120—150 ágyulóvést tett a városra. A cirkáló azután olyan közel jött a kikötőhöz, hogy gépfegyverekkel kezdett öldöklő lövöldözést az ott koncentrált orosz csapatok ellen. Miután a csapatokbannagy veszteségeket okozott sietve eltávozott a kikötő elől.

Török tengeralattjárók az Aegai tengeren.

Bukarest, nov. 13. A „Diminatea“-nak jelentik Konstantinápolyból: Ma két tengeralattjárónk a Dardanellákat elhagyva, az Aegai tengerre ment. Ott azonban ellenséget nem találván, nemsokára visszatértek.

Hogy a blokirózott feketetengeri orosz flottának milyen értéke lehet és hogy a legénység szelleme milyen, élénken bizonyítja az a tény, hogy olyan orosz tengerészfőnököktől, akik annak idején a matrózlázadásokban vezető szerepet vittek, a portához tegnap délelőtt négy ajánlat érkezett, melyek mindegyike — bizonyos ellenszolgáltatások fejében — följánlja, hogy Törökországnak kezére adja a blokirózott hajókat.

Az oroszok Csernovic felé lőttek.

Csernovic, nov. 13. Az oroszok a Pruth balpartjáról körülbelül 20 shrapnellt küldtek a városba, tüzelésük azonban teljesen hatástalan volt. Tüzérségünk hamarosan elhalgattatta az orosz ütegeket. Egyébként nyugalom van.

A haderők új elhelyezkedése Galiciában.

Grác, nov. 13. A „Tagespost“ katonai munkatársa a lengyelországi és galiciái új

lett lóárokban alhattunk, nagyon megvoltunk elégedve. Legrosszabb volt az, mikor derékig telt meg vízzel a lóárok és nekünk 4-5 napig kellett ebben feküdni. Egy alkalommal pompás dolgunk volt. Beszállásoltak bennünket valami nagyobb galíciai faluba, honnan erős harcok után zavartuk ki az oroszokat. Képzelték el azt a boldogságot, amit akkor éreztem, mikor finom illatos szénával telt padlásra szállásoltak be. Itt kapott helyet még három legény is.

Alig másztunk fel, pillanat alatt lekerült rólunk a felszerelés és mi boldogan nyújtóztunk végig a puha szénában. Még nem aludtunk el mikor a padlás különböző részeiben itt is ott is egy-egy muszka fej bujt ki a széna alól. Elsőnek az én legényem vette észre az orosz koponyát, azonnal talpra ugrott és nem a szuronyát vette elő, hanem a bicskáját.

— Hü erre meg amarra, mit csináljak velük zászlós ur?

— És már dologba fogott volna a pompás szalontai bicska, ha közbe nem lépek. Azt már azonban nem tudtam megakadályozni, hogy legényem fülénél fogva ne huzza ki a szénából az oroszot.

— Gyere csak komám! Hogy a...

örölje meg a csontod. Akkor éjjel 150 ilyen szénába bujtatott orosz szedtünk össze a padlásokról.

— Egy más alkalommal 16 emberrel mentem ki előrsi szolgálatra. A kis csapatban volt egy Kovács nevű pesti fiú is. Körül-belül egy kilométerre haladtunk előre, mikor egy falu alatt ugyancsak 16 emberből álló orosz előrsre bukkantunk. Oly hirtelen jelentünk meg egymás előtt, hogy az orosz még menekülni sem tudott. Egyszerre az én csapatomból kiugrik Kovács és kitért karokkal megy az orosz csapat felé.

— Szervusz kedves komám! És mielőtt megakadályozhattuk volna már az oroszok körül volt és őt ölekezett egy orosz katonával, aki nagyszerűen beszél magyarul. A „kedves koma” természetesen nem maradt az orosz seregben, mielőtt azonban át jött volna, előbb visszatért a táborba, honnan estére 50-ed magával jött a magyar koma látogatására, akiket mint folyókat, természetesen szívesen láttunk. Később aztán kiderült, hogy Kovács és az orosz koma egy fővárosi gépgyárban együtt dolgoztak. A háboru aztán hazaszállította az oroszot és most a haretéren találkozott a két jó barát.

lesz lejegyezve. Az árvaszéki elnök felhívására november 18-ig kell a meghatalmazó nyilatkozatokat betérjeszteni.

..HIREK..

Teaestély és matiné a haretéri kiállításon.

A haretéri kiállítás rendezőségének a sajtóval karöltve kifejtett lelkes agitációja szinte váratlanul nagyszerű gyümölcsöket termelt. A megnyitás fényes sikeréről már tegnap részletesen beszámoltunk.

Ismertettük a nagyszerű kiállítás anyagát művészi rendezettségét és értékét, mely már csak a műélvezet és a történeti érdekesség szempontjából is a legteljesebb mértékben érdemes a megtekintésre. Ha még hozzá vesszük ehhez azt a mindenhol gyönyörűen kidomborodó nemzeti érzést, lelkesülést, melyet a csatamezők göröngyeinek megpillantására érez a lélek, ha hozzávesszük azt a szent és tiszta humanus célt, melyet az egész kiállítás szölgál: igazán csak a legőszintébb és lelelkesebb hangon hívhatunk fel mindenkit a kiállítás nem egy, de többszöri megtekintésére.

A kiállítás rendezősége azonban a kiállítás művészi nivója és hazafias szépsége mellett még másként is gondoskodott a kiállítás sikeréről, a közönség élvezetéről. Így ma délután teaestéllyel kapcsolatban matinét rendeznek a kiállításon. A matiné d. u. 5 órakor kezdődik s tárgysorozata ez:

Polgár Mariska, a Szigligeti-színház kedves művésznője elszavalja Kiss József „Kötőtű” című hatásos aktuális költeményét.

Bretán Miklós, a tehetséges s nagystilű művész hazafias dalokat fog előadni közismert szép énekével.

Leővey Leó, a pompás szalon komikus aktuális kuplékkal fogja szórakoztatni a közönséget. A zenés számokat Várady Aladár, a kitűnő karmester fogja kísélni.

A kiállításra a különbeni 40 filléres belépő jegyek helyett ez alkalommal 1 korona lesz a belépő díj.

A kiállítás anyagi sikere eddig páratlan. Összesen eddig 1599 korona folyt be, mely imponáns összeg teljes egészében a Vörös-Kereszt Egylet nagyváradi fiókjára, a Jobbkéz egyesület s a hadbavonultak családjainak segélyezése céljaira fog fordítatni.

Reméljük, hogy eme gyönyörű kezdet után a folytatás is minden tekintetben méltó lesz a szent célhoz s a hazafias közönséghez.

A téli háboru borzalmai ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hadségélyző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

*** Csoportvezetői értekeztetés.** Vasárnap d. u. 4 órakor népszövetségi csoportvezetői értekeztetés lesz a Népszövetségi Otthon helyiségében. A csoportvezetőket kérjük, hogy az értekeztetésen teljes számban szíveskedjenek megjelenni a tárgy fontosságára tekintettel.

Félmillió koronát jegyez a vármegye

23-án rendkívüli közgyűlést tart a törvényhatóság. — Verner Kálmán akciója. — Egy millió koronát akarnak jegyeztetni.

Biharvármegye törvényhatósága tekintélyes részt kíván venni abban a nagy nemzeti akcióban, amit a hadikölesön dolgában indított a kormány. Ebben a dologban tegnap Fráter Barnabás alispánnal értekezletre jöttek össze az illetékes tisztviselők, akik a hadikölesön jegyzése tárgyában tanácskoztak. Az értekezleten jelen voltak Fráter Barnabás, Wallner Ödön, Keszthelyi Zoltán, Verner Kálmán, Baranyi András és Cselley Dezső.

Fráter Barnabás alispán ismertette az értekezlet tárgyát, a nagy hadikölesön jegyzést. Kifejtette, hogy Biharvármegyének nem szabad elmaradni ebből a nagy nemzeti akcióból. Oda kell törekedni, hogy a körülményekhez képest anyagi erejéhez mérten szintén jegyeztessen a kölesönből. Cselley Dezső, a számvédség főnöke mutatta be ezután a vármegyei alapokból szerkesztett kimutatást.

A kimutatás szerint a vármegyének több mint egymillió korona összeg állana rendelkezésére hadikölesön jegyzésére. Ez az összeg pénzintézetekben van elhelyezve. Ha ezt a vármegye kivenné az illető intézetektől, kellemetlen megrázkódtatás érné a helyi pénzpiacot. Azért igen helyesen járt el az értekezlet akkor, amikor úgy határozott, hogy csak egy fél millió koronát fog jegyezésre ajánlani.

Az értekezleten a kimutatás alapján a gyámpénztári tartalékalapból 300,000, a tisztinyugdíj-alapból 100,000 és a jegyzői nyugdíjalapból szintén 100,000 koronát, összesen 500,000 koronát javasoltak jegyeztetni.

Tekintettel pedig arra, hogy a vármegye törvényhatósága csak decemberben tartana közgyűlést, már pedig a jegyzések utolsó határideje november 23., azért úgy határo-

zott az értekezlet, hogy a kölesönjegyzés ügyét rendkívüli közgyűlésen fogja tárgyalni. A rendkívüli közgyűlést november 23-án délelőtt tartják. A közgyűlés mindössze 10 percig fog tartani és nagyon valószínű, hogy Fráter Barnabás alispán fogja megbízni a kölesön jegyzésével. E megbízatás alapján az alispán nyomban a közgyűlés után lefogja jegyezni a félmillió koronát.

A rendkívüli közgyűlésnek a kölesönön kívül még egy tárgya lesz és pedig a közuti-alap költségvetése. A közuti-alap költségvetését a rendes szokástól eltérőleg az idén nem két, hanem 3 évre fogják megállapítani. A szokatlan lejárati költségvetésnek a hadi állapot az oka.

A közgyűlés összehívása iránt az alispán tegnap tett előterjesztést a főispánhoz.

Míg a közigazgatás ily formán igyekszik előmozdítani a nagy nemzeti akció ügyét, addig az árvaszék Verner Kálmán elnök indítványára másik oldalon igyekszik újabb tőkét belevonni a kölesön jegyzésbe. Tegnap délben erre vonatkozólag értekezletre hívta össze az elnök az árvaszéki tisztikart. Az értekezleten elhatározták, hogy a nagy mozgalomba bele vonják az árvák vagyonát is. Tegnap délután ennek folytán Verner Kálmán felhívást intézett minden fősolgabíróhoz, hogy az eölljáróságok útján magyaráztassa meg az érdekelt törvényes képviselőknek a hadikölesön dolgát és hasanak oda, hogy a gyámok az árvaszék útján jegyeztessenek kölesönkötvényeket. Minden gyám annyi értékű kötvényt jegyeztethet, amennyit az illetékes kiskoru, vagy gondnokolt vagyonának háromnegyed része kitesz. Az árvaszéki elnök így egy félmillió koronát remél lejegyeztetni. Ha siker koronázza Verner Kálmán hazafias akcióját, úgy a vármegye útján **egymillió korona**

* **Vaskereszt Meixner Hugó-nak.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli: Ó Felsége megengedte, hogy Zweistamm Meixner Hugó, előbb a 8-ik hadtest, jelenleg a 10-ik hadtest parancsnoka, a Vilmos német császár által neki adományozott vaskereszt rend II-ik osztályát elfogadja és viselje.

* **A járvány-bizottság ülése.** Nagyváradi város járvány-bizottsága tegnap délelőtt ülést tartott, amelyen Rimler Károly polgármester elnöke alatt dr Mayer László v. főorvos, dr Barna Ármin, dr Grósz Menyhért, Csanda Endre, Rendes Vilmos, Kőszeghy József és dr Popovits Miklós voltak jelen. Dr Mayer László v. főorvos terjesztette elő jelentését, amely szerint a múlt hét óta Nagyváradon 4 pozitív kolera betegség fordult elő; 3 a tüzezlaktanyában és 1 honvéd a Gitye-féle gyárnál levő férőhelyen. A tüzezlaktanyában egy Debrecenből jött ápoló terjesztette el a veszedelmes betegséget. A Gitye-háznál levő férőhelyet lezárták, a tüzezlaktanyában pedig azt a részt izolálták, ahol a népfelkelők vannak elhelyezve. A járvány-bizottság kimondta a zárlat fentartását. A belügyminiszter és a honvédelmi miniszter az olyan kórházakban, ahol kolerás beteg van, az ápolók ki- és bejárását eltiltották rendeleti uton. — Végül kimondta a járvány-bizottság, hogy megkeresi a tanácsot a városi tápszervizsgáló állomás újból való megnyitása iránt. A járványkórházban levő kolerabarakk csatornázását sürgősen kiépítendőnek tartja a bizottság.

* **A Népnevelési Egyesület ülése.** A „Biharvármegyei Népnevelési Egyesület” választmányának tagjait a vármegyei ház kistermében f. hó 16-án, hétfőn délután 5 órakor tartandó gyűlésre tisztelettel meghívom. Tárgy: Folyó ügyek. Nagyváradi, 1914. november 13. Fráter Barnabás elnök.

* **A Szigligeti-Társaság háborus matinéja.** A Szigligeti társaság első háborus matinéjában, amely tudvalevőleg vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a városháza nagytermében, a nagyváradi tisztikar is testületileg vesz részt. A Társaság matinéja, amelynek jövedelmét a Vörös-Kereszt javára fordítják, meghívta a nagyváradi tisztikart és a térparancsnokság napiparancsban közli a meghívót a felolvasó ülésekre. — Testületileg jelenik meg az irodalmi ünnepségen a nagyváradi iskolák ifjúsága is s így bizonyos, hogy a Szigligeti Társaság első háborus matinéjában, amelynek helyárait a rendezőség a legmérsékeltetthez szabta, nagy és lelkes közönsége lesz.

* **Katonai hírek. Kitüntetés:** Ó Felsége Barth Károly 37-ik gyalogezredbeli századosnak a katonai érdemkeresztet a hadi-ékitménnyel adományozta. **Kinevezések:** Ó Felsége dr Daru I. János, a 37-ik, Havas Aladárt a 101-ik gy. e.-nél hadnagyokká, a 7-ik huszárezredben Grüber Jánost századosná, Porubszky Jenőt tart. hadnaggyá, a 1. h. e.-ben: Safrano Anasztáziust, Pintér Vilmost és Forst Lipótot századosokká, báró Vécsey Ferencet tartalékos hadnaggyá nevezte ki.

* **Sziládky Ernő halála.** A nagyváradi iparos közönség egyik kiváló, derék tagja: Sziládky Ernő szabó iparos, élete 67-ik évében, hosszas szenvedés után tegnap délután 2 órakor meghalt. Sziládky Ernő nagy tevékenységet fejtett ki a nagyváradi iparos társadalomban. Hosszu éveken át buzgó tagja és pénztárnoka volt a Kereskedelmi és Iparkamarának, agilis tagja volt az

ipartestület előjáróságának; a polgárság bizalma beválasztotta Nagyváradi törvényhatóságába. Tagja volt a Kath. Körnek. Ezelőtt mintegy másfél évvel súlyos betegség támadta meg s azóta állandóan betegeskedett s igazán megváltás volt reá a halál. Halálát fia dr Sziládky Imre és két leánya, továbbá veje: Schuck Richárd százados és három kis unokája gyászolják. Temetése vasárnap, november 15-én délután 2 órakor lesz a Csengery-utca 9 sz. háztól.

* **Az első orvosnő a közkórházban.** Biharvármegye közkórházának érdekes szenzációja van. Az orvosok karában, ahol eddig még csak férfiak voltak, december 1-től egy női kollega is helyet fog foglalni. Tegnap Fráter Imre igazgató főorvos jelentette Fráter Barnabás alispánnak, hogy az elme-kórház orvosai között változás történt. Vécsey Gyula elme-kórházi segédorvos lemondott állásáról. Az eltávozott segédorvos helyét az igazgató főorvos Ujhelyi Máriával egy ötödéves orvosnövendéssel töltötte be. A betöltés természetesen ideiglenes, de ha idő közben Ujhelyi Mária doktor kisszorongó elvégzi tanulmányait, akkor meg is maradhat a kórház szolgálatában. Az igazgató főorvos az alkalmaztatás tudomásul vételét kérte az alispántól, egyben az iránt is kért intézkedést, hogy a segédorvosnő illetményeit is utalja ki. Az első orvosnő már több mint egy hónapja teljesít szolgálatot az elme-kórházban és mint értesülünk ép úgy megállja helyét, mint férfi kollegái.

* **Adományok a Vörös-Keresztnek.** A Vörös-Kereszt Egylet hálásan nyugtazza a következő adományokat: Kőszeghy Józsefné 10 üveg befőtt, Bige Berta 1 putony alma, Bócz Gézné 10 klg. só, özv. Jelenik Istvánné 4 üveg befőtt, 10 liter bor, Czigány N.-né egy kosár zöldség, Südy Gyuláné 5 klg. zsír, 30 tojás, 5 klg. kompót, 3 üveg lekvár, alma, Kovács S. Jánosné 3 zsák zöldség, 1 zsák burgonya, özv. Papolezy Ferencné egy véka burgonya, 1 véka birsalma, Kovács Lajos szentjánosi kertész 2 véka burgonya, 1 véka sárgarépa, 8 drb kárfiol, gróf Károlyi Imre Bályok 2 drb dálnád, Okányi Schwarz Okány 5 zsák burgonya, 2 zsák zöldség, Gellért László 2 drb ruca, 2 drb poulard, 1 üveg baracklekvár, 2 üveg gelée, Nagyváradi lat. szert. püspökségi uradalom 4 mm. tűzifa, 50 drb nyul, 50 drb fácán, Dénes Gézné 3 drb nyul, Belezny Antalné 12 üveg ribizli, 1 süveg cukor, Siteri uradalom 1 waggon tűzifa, Lánszky Lajosné 10 üveg befőtt, Tattár Zoltánné 20 korona, Pallay Lajosné 20 korona, R. S.-né 20 korona, özv. Medvigy Mihályné 20 korona, Hanzély István 20 korona, Südy Gyuláné 20 korona, özv. Krüger Viktorné 10 korona, Bihar-szentjános község közönsége 260 drb fehérnemű.

* **Aranyat vasért.** Hlatky Endre főispánhoz a Vörös-Kereszt céljaira újabban a következő arany és ezüst adományok érkeztek: özv. Kovács Gáborné 5 K, Schüch Lujza négy aranygyűrű, egy aranytű. Mirgay Ilon egy aranygyűrű, egy aranylánc, András István és neje két aranygyűrű. Miskolczy Barnabás egy 10 frankos arany. Papp Emma két aranyfüggő. Kónya Rozália egy aranygyűrű, egy fél arany szemüveg keret. Molnár Gézné egy aranyfüggő, egy ezüstvilla. N. N. két aranygyűrű, egy ezüstkarperce. Seregély Irma és Emmi két aranygyűrű, két aranyfüggő, egy ezüstkulestartó és 10 K. Fülöp Erzsike két aranykarika, egy aranyfüggő, egy ezüstkarkötő. Rimler Gyula 100 K. Papp Margit négy ezüstkarperce, egy ezüstlánc. Parobek Antal egy aranygomb, négy ezüst pénz. Kántor Erzsike és István egy aranygyűrű, egy aranyfüggő.

Ney Irén két aranygyűrű, egy aranyfüggő, Nagy Lajos egy ezüstgyűrű, Szűcs Imre három aranygyűrű. Stachó Károlyné egy aranykereszt. Stachó Margit három aranyfüggő, egy ezüst kereszt. Valentiny Istvánné három aranygyűrű, két aranytörredék. Heller Gizi egy ezüstgyűrű, egy aranygyűrű.

* **Egy ősz tanító a tanítványaihoz.** Magdits Károly, a várad-velencei róm. kath. elemi iskola ősz tanítója tegnap az ő szokott szerénységével bekopogtatott a szerkesztőségbe. Egy verset hozott. Tanítványainak, a József-ezredben küzdő vitézeknek szánta. Mintegy száz József-baka volt az ő tanítványa; ezeknek küldi a verset lelkesítőül. „Ha ilyen embereknek, mondotta, hasznát vehetnék a csatában, ott lennék magam is, de így csak a lelkeket küldöm el az én volt tanítványaimnak, a fiaiunk. Irtak ennél jobb versszakokat, de igazabb szívvvel keveset.” Az ősz tanító versét adjuk hát az alábbiakban:

József Baka.

Mind derék a József baka,
Bihar szülte edzett fajta!
Érlelődött forró nyarán,
Megedződött zord havasán,
Erős karja, erős lelke
Kemény mint az acél penge!
József baka vitéz honvéd,
Megveri az ellenségét!

Mind dalos a József baka,
Bihar szülte vidám fajta!
Tündér jár a határában:
Érmeleknek borágában,
Déli bábos rengő rónán,
Erdő fedte hegyek ormán:
József baka vidám honvéd,
Vigan győzi ellenfelét!

József baka — Isten látja —
A védtelent soh'se bántja!
Segít, ápol, kötöz sebet,
Éhezőnek ad eledelt.
Ha szemben áll ellenével,
Jó szívének melegével
— József baka vitéz, honvéd —
Így is veri ellenfelét!

József baka mind levante,
Nádor családnak neveltje.
Apjok lelke szellem szárnyon
Köztök lebeg éjféltájon
S örömet a könnye mondja,
Szavát a szél szerte hordja:
József baka vitéz honvéd,
Mindig veri ellenfelét!

Boroevics Szvetozár, a győzelmes hadvezért is megverselte Magdits bácsi a következőkben:

Boroevics Szvetozár.

Sanda gyanu kísért hadi-utad kezdete menté,
Mérges epét hányva, kezdte kisláv nevedet.
Tettet azonban napról-napra hirdeti szerte
Hősor nagy fia, Te Damjanics szelleme vagy.

A József bakákról szóló verset Magdits Károly külön lenyomatban ezer példányban küldi el a táborba.

* **Országos vásár Komádiban.** Az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur megengedte, hogy Komádi községben a f. évi október hó 2. és 3-ára esett, de elmaradt orsz. állat és kirakó vásár helyett f. évi november hó 20. és 21-én pótvásár tarthassék. Nagyváradi, 1914. november hó 13-án. A Nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara.

*** Tűzoltószerkesztés beszerzése.**

Nagyvárad városi tűzoltószerkesztés beszerzésére 9471 kor. 25. fillért szárazított meg a ezen összeget a beruházási alapszólal fedezni. A közgyűlés ezen határozatát a belügyminiszter jóváhagyta.

*** Borzalmas elgázolás a belényesi vasúton.** Hátbortongató szerencsétlenséget idézett elő tegnap reggel a temkésréplaki bíró és Kucsula Katica egy korán összeesve jutott forrószagú menyecské. Kucsula Katica a belényesi vasúton járt és ott egy szekér káposztái vásárolt. A káposztát Kucsula Katica Péter sréplaki bíróval akarta hazra szállíttatni. A bíró nagyon ócsón vállalkozott a szállításra. Míndössze 1 korona fuvardíjat kért, de kikötötte, hogy egy kis áldomás is legyen. A menyecské ráállott az ajánlatra s a legközelebbi kocsiban alaposan beföldomósodott. Már alkonyodott, mikor Kucsula Katica felkapaszkodott a szekér káposztára és hazafelé indult. A lovakat a bíró hajtottta. Belényesújlek és Belényes-örvényes között a vasúti átjáró közelében észrevette a bíró, hogy a Belényes felől teljes sebességgel közeledik a vonat. A bíró elvesztette lélekjelenlétét s leugorva a szekérről, sorsára bízta a szekeret, lovakat és a rajta ülő ittas asszonyt. A lovak továbbmentek a sínekre. A vonatot már nem lehetett megállítani. A mozdony teljes erővel ment neki a szekérnek. Rémes látványt nyújtott az összevagdalt szekér, káposzta maradványok közt a két ló véres hullája. A sínek mellett ott feküdt Kucsula Katica is eszméletlenül véres fejjel. Szerencsére a vonat nem ment keresztül az asszonyon, csak ledobta a szekérről. Sérülése súlyos.

*** Halálozás.** Kecskeméthy Istvánné sz. Gaszkébe Juliánna életének 44-ik évében f. hó 12-én d. e. 11 órakor hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése ma, szombaton d. u. fél 3 órakor lesz a Kórház-utca 137 számú gyászszobából.

* A legközelebb kibocsátásra kerülő nemzeti kölcsön részére a m. kir. pénzügyminiszter által a Nagyvárad Takarékpénztár jegyzési helyül hivatalosan kijelöltetett.

*** Motorbenzin ipari célra.** A nagyméltóságú kereskedelemügyi magyar kir. miniszterium 70665-1914. számú leirata szerint az ipari üzemekhez szükséges motorbenzin kiszolgáltatása tárgyában értesítjük az érdekelteket hogy a cs. és kir. hadügyminiszteriumtól és a hazai ásványolajfinomító gyáraktól szerzett értesítés szerint, ámbár a vevők kiszolgáltatásában a mozgósítást közvetlenül követő időkben nehézségek voltak, ezek a gyárak a hozzájuk érkező megkereséseknek saját üzleti érdekből is a lehetőség szerint megfelelni igyekeznek oly módon, hogy a cs. és kir. hadügyminiszter urnál időnkint a náluk igényelt mennyiségeknek a zárlat alól való feloldását kérelmezik, amely meglevő készletek és a katonai szükségletek mérlegelésével a legmesszebb menő méltánlással bíraltatnak el. Hasonló módon nyernek elintéztést az egyes motortulajdonosok részéről közvetlenül a cs. és kir. hadügyminiszter urhoz érkező kérelmek is. A hadvezetőség részére lefoglalt mennyiségekből egyes motortulajdonosok részére való kiszolgáltatásra engedélyezett mennyiségek árára azonban a cs. és kir. hadügyminiszter ur befolyást nem gyakorol. Ezt a benzin- vagy nyersolajszükséglet beszerzése céljából az illetőknek legszélszerűbb azokhoz az ásványolajfinomító gyárakhoz fordulniok, melyeknél szükségletüket rendszeres körülmények közt beszerezték. A hazai gyárakat egyidejűleg felhívta a miniszter ur, hogy a jelentkező szükséglet kielégítésében tőlük telhetőleg eljárjanak s a náluk feloldott mennyiségek kiszolgáltatásánál a fogyasztók eddigi fogyasztásának figyelembe vételével kellő elosztást gyakoroljanak s ily

módon lehetőség szerint eleje vétésék annak, hogy míg egyesek szükségletükön túlmenő mennyiségeket szereznek be, mások a legvárakozhatóbb mennyiséget is nélkülözni legyenek kénytelenek. Nagyvárad, 1914. nov. hó 12-én. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparbankára: Dr. Moskovits József, elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

* A legközelebb kibocsátandó 6%-os adómentes állami járadékkölcsön jegyzésére a m. kir. pénzügyminiszter a Gazdasági és Iparbank részvénytársaságot nyilvános aláírási helyül kijelöltte. Erre vonatkozó előjegyzéseket az intézet már most elfogad.

*** A Félix-fürdő új vonatja.** A mi gyönyörű Félix-fürdőnk készül a téli kúrára. Most is szaporán látogatják gyógyító hőforrásait s az élet olyan eleven és mozgalmas odakinn, mint a szezon közepén. A legközelebbi időre tervezetes, magas vendégeket is vár Komzsik Alajos, a Félix-fürdő fedhetetlen népszerű gazdája. A barotérvől fényesrangú tiszték jönnek a Félixbe néhány napi pihenőre ödölni s fogadásukra nagyszabású előkészületek történnek. A Félix-fürdőből egyébként mátol kezdve rendszeres új vonat közeledik, mely este 8 óra 9 perckor indul Nagyváradra s így a vendégek az egész napot a kellemes, minden kényelmet nyújtó gyógyhelyen tölthetik.

*** Talált tárgyak:** A rendőrkapitányi hivatalhoz az alábbi talált tárgyak lettek beadva: 1 drb mosó teknő, arany drótkarika karperec, 1 kézi kosár csomaggal benne Papp Sándorné névre kiállított eselédkönyv, 1 drb kézi táská, benne csekély pénz, pénztárca, fülbevaló, imakönyv, ócska fekete táská Hencel Jánosné nevére kiállított iratokkal, 3 drb „Pénzügyi Kompas” címmel fekete bőrtáska pénzzel, egy kézitáska zsebkendő és szemüveggel, fekete pénztárca csekély pénzzel, 1 nagy zöld láda, 1 fekete nyakba való kendő, fekete férfi kabát, 1 zsák liszt, 1 csomó kulcs. Igazoltt tulajdonosok jelentkezzenek a rendőrkapitányi hivatal II. emelet 8. sz. szobájában. Rendőrség.

*** Három liter** családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogueriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

*** Több egyszobás lakás kiadó.** Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* A M. Kir. Pénzügyminiszterium felhatalmazása alapján a 6%-os m. kir. adómentes állami járadékkölcsönre (hadi kölcsönre) aláírásokat folyó évi november hó 23-ikáig bezárólag készséggel elfogadunk. Felvilágosításokkal bárkinek szívesen szolgálunk. *Biharmegyei takarékpénztár.*

*** Watta és kötszerfelék** nagy mennyiségben raktáron vannak az Apolló drogueriában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

* Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank r-t-nél.

* Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r. t. (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, a melyek nem esnek a moratorium intézkedési alá, takarékbetétkönyvecskére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módozatok mellett. Pénztári órák: d. e. 9-től 12-ig.

* „Aláírási hely a nemzeti kölcsön jegyzésére. A legközelebb kibocsátandó hadikölcsön jegyzésére a m. kir. pénzügyminiszter az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaságot nyilvános aláírási helyül hivatalosan kijelöltte.”

Értesítés. Van szerencsénk a helyi és vidéki nb. vevőinknek, valamint a n. é. közönségnek szíves tudomására hozni, hogy uri-szabó üzletünket a Bémer-térről

Rákóczi-ut 12. szám alá az ujonnan épült Apolló-épületbe helyeztük át. Továbbra is szíves pártfogásukat kérve vagyunk tisztelettel

LEBOVITS ÉS FIA
uri-szabók.

Rákóczi-ut 12. Apolló épület. Telefon 871

x Védekezés a kolera ellen. Hatathos bacillusölő és fertőtlenítő szerek Lysoform, Carbolsav, fertőtlenítő szappanok. *Kals szappan*, stb. Kiváló, megbízható minőségben kaphatók és házhoz szállíttatnak. *Farkas István Apolló drogueriában Nagyvárad Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.*

x Kiadó lakások. Ósi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x A kibocsátandó 6%-os kamatozó új hadikölcsön kötvényekre jegyzéseket az eredeti feltételek mellett elfogad a *Polgári Takarékpénztár r-t.* Nagyvárad Kossuth-u.

* **Aszódi Mihály** Nagyvárad Kossuth-u. Sas-palota. Telefon 635. Nagymennyiségű áruk érkezték, úgy a katonaságnak, mint a fogyasztó közönségnek, nagybani áratok számított. E héten eladásra kerülnek: nagymennyiségű huskomszerek, szállami, szardínia, cognac, likőrök, teák, rumok, kávék, mazsola, mandula, törött dió, csokoládé, kakaó és finom élvezhető cukorkák. Összes készítményei Kupler Gerbeaud cs. és kir. udvari cukrásznak budapesti áráikkal. Kossuth-utcai kávépörkölőm kora reggeltől, késő estig a közönségnek rendelkezésére áll, valamint elkülönített helyiségembe már a napokban friss halhosszverek bontva egyes darabokként kapható lesz. Rákóczi uti Csokoládékirály és kávéüzletemet az arra lakók figyelmébe ajánlom.

x Poloskairtó Noxin biztos szer Ára: 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogueriájában Rákóczi-ut 7-B.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők
legjobb minőségben
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczi-uton kaphatók.

A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél
Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

* **Ingyen eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Kiadó lakások.** Szacsvey-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nél.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szombaton: Gül Baba rózsái.
Vasárnap délután: Vörös ördögök.
Vasárnap este: Obrenovics Sándor.

Gül Baba. Martos Ferenc és Huszka Jenő pompás operettjét eleveníti fel ma este a színház, Gül Baba, amely mindig kedvence operettje volt a közönségnek, szombaton este teljesen új szereposztással és gyönyörű kiállításban kerül színre. Gábor diákot Feszthy Irén játsza, aki bár eddigi fellépései is a legteljesebb sikerrel jártak, voltaképpen éppen a pompás szerepben mutatkozik be a nagyváradi közönségnek.

Vasárnap délután Mérey Adolf és dr. Béli Izor kitűnő, énekes alkalmi játék, a Vörös ördögök kerül színre.

A szerb királygyilkosok. Kerekes Pungur Mihály annak idején óriási szenzációt keltett történelmi drámáját A szerb királygyilkosokat tűzte vasárnap este műsorra a színház vezetésére. A szingardag, képekkel teli drámát, amely borzalmas képét nyújtja a most velünk harcban álló szerbek állatias vadságának, új betanulással, új rendezés és kiállításban hozza színre a társulat. A főszerepet az oly kegyetlenül meggyilkolt Sándor szerb király szerepét Bihari Ákos, a kiváló művész játsza.

Legújabb táviratok.

A képviselőház összeül.

Budapest, nov. 13. Félhivatalosan jelentik, hogy a képviselőház e hó 25-én, szerdán délelőtt 10 órakor ülést tart. Ő Felsége a képviselőház ülése idejére a Ház hadbavonult tagjai számára szabadságot engedélyezett.

Eltűnt cirkálók.

London, november 13. Az admirális közli, hogy újabb jelentések nem érkeztek, a Good Hope és a Monmout cirkálók eseteknek tekinthetők. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Oroszok betörése a Kaukázusba.

Konstantinápoly, nov. 13. A sajtóbizottság jóváhagyásával jelenti tudósítónk: Az oroszok elcsúszva a Kaukázusba öt hadtesttel betörték. Erősítésért visszavonultunk és hetedikén offenzívába mentünk. Az oroszok Köprikőjbe bevonultak. Tizen-

egyediken véres rohammal bevették Köprikőjt, honnan az orosz hadtest futva menekült.

Öngyilkos nagyváradi katonatiszt.

Szeged, nov. 13. Lakos István katonai számtiszt, Nagyvárad város főlevéltárosának fia, tegnap éjjel egyik itteni szállodában agyonlőtte magát.

A szerb-borlgár közeledés érdekében.

Szofia, november 13. (Saját tud.) Három napja fáradozik Marinkovics volt szerb miniszter, a szerb-borlgár közeledés érdekében, mit az összes politikai körök igazolnak.

A szultán manifesztuma.

Konstantinápoly, nov. 13. (Saját tud.) A szultán a hadsereghez manifesztumot intézett, melyben többek között mondja, hogy Oroszország, Anglia, Franciaország, kik a muzulmánok millióit tartják zsarnok uralmuk alatt, okozói, előidézői voltak az összes ellenünk irányuló szerencsétlenség és bajnak. Támadjatok mint oroszok, hevesen az ellenségre, mert ettől a harctól nemcsak birodalmatok, hanem háromszázmillió elnyomott muzulmán életfeltétele függ.

Anglia megkövette Németországot.

Rotterdam, nov. 13. Az angol kormány hollandiai követe útján hivatalos formában megkövette a német kormányt azért, hogy az angolok az Ophelia nevű német kórházhajóra tüzeltek. Allitól az Ophelia nem szerepelt a kórházhajók nyilvántartásában és ez okozta a tévedést.

Igazságszolgáltatás.

A váraduzsopai méregkeverők ügye. A váraduzsopai gyilkosok bünpörének tegnapi tárgyalásán a bizonyítási eljárást befejezték. A tárgyalásról a következőket jelenti tudósítónk: A tárgyalás érdekessége az volt, hogy azok a tanúk, akik a bünpör nagyváradi tárgyalásán az akkor halálraítelt vádlottakra a legterhelőbben vallottak, most valamennyien kedvező tanuvalloást tettek. Mikor erre vonatkozólag kérdést intéztek hozzájuk, a tanúk azt felelték, hogy ők Nagyváradon sem tettek olyan vallomást, mint amilyent a váradai tárgyalás jegyzőkönyve mutat. A bizonyítási eljárás befejezésével Maróza Dénes királyi ügyész a másodrendű vádlottnál, Csontománál módosította a vádat felbujtásra, míg az elsőrendű vádlott Kurpás György ellen fenntartotta a gyilkosság vádját. Eszerint szövegezték meg az esküdtökhöz intézendő kérdéseket is, mindkét vádlottnál két-két tény- és két két jogi kérdést. Ítélet hozatal mára várható.

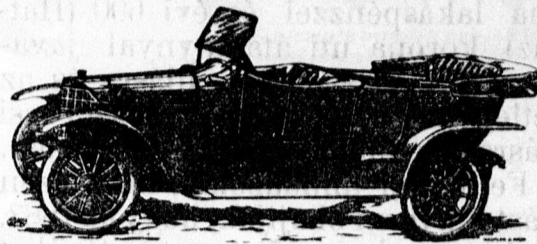
SZERKESZTŐI PÓSTA.

H. B. papnövendék. A veszteségkimutatást a Rákóczi-uti Markovits-háznál nézzük át. Nekünk nincs meg. A kinevezett tiszték neveit a hivatalos lapból vesszük át.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai árakon alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, öltöny és téli kabátokra felöltökre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezsa-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

HORVÁTH FERENCZ,

az „Emilia“ gőzmalom főgépésze, Nagyvárad.

Elvállalja felelősség mellett: **Közlőművek** (transmissiók), **szíjkerekek** (mindenféle kivitelben), **szállítócsigák** és mindenféle **malmi berendezések** készítését és javítását. **Őrítőhengerek** esiszólását és rovátkolását. **Gőzgépek, lokomobilok, motorok, cséplőgépek** és ezek alkatrészeinek **javitását**, továbbá

automobil-javitásokat,

gummiköpenyek és légtömítők javítását (vulkanizálását). Cim

„Emilia“ malom Nagyvárad.

Telefon 13. Telefon 13.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.
Nagyvárad, Bémer-tér 4.

A kibocsátandó 6%-ot kamatozó u hadikölcsön kötvényekre jegyzéseket az eredeti feltételek mellett elfogad, továbbá a 4%-os magyar korona járadék 1914. december 1-én esedékes szelvényeit már november 20-tól kezdve költségmentesen beváltja az

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy

Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő

műköszörüldét

nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek, húzó- és juhnyírógépek javítását és köszörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló pipereszerkeket, mindennemű acélárakat, úgymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, yukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston műköszörítis

Biharvármegye alispánjától.
18261—1914.

Pályázati hirdetés.

A vaskóhi főszolgabírói járásban lemondás folytán üresedésbe jött évi 2000 (Kettőezer) korona kezdő fizetéssel évi 360 (Háromszázhatvan) korona lakáspénzzel és évi 600 (Hat száz) korona uti átalánnyal javadalmazott járásorvosi állásra és az esetleg megüresedő más járásorvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz.-ben előirt minősítésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket a 125.000/1902 B. M. sz. a. kibocsátott vármegyei ügyviteli szabályzat 4-ik §-ában előirt módon Biharvármegye főispánja, méltóságos dr. Miskolczy Ferencz úrhoz címezve 1914. évi december hó 15-ének délelőtt 12 órájáig hozzam annyival inkább nyujtsák be, mivel a később beérkezők kérvények figyelembe vételét nem fogják.

Nagyvárad, 1914. november 9.

Fráter Barnabás
alispán.

Cement, cementcsövek, fe-déllemez, gipsz,

csatornázás

ismert jó minőségben.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

Telefon 969.

Telefon 969.

Első nagyváradai cementipar.

Készíték granító, terazzo, műkö és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyeletem mellett. Kivánatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legteljesebb és legmesszebb menő jótállás mellett készíték. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.

Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.
29492 - 1914. szám.

Hirdetés.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur november 9-én kelt 18106/1914. eln. számú körrendelete folytán közhírré teszi, hogy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény (1912. évi LXVIII. t. cz.) alapján sürgős e-telekben a katonai parancsnokságok (hatóságok) a hadiszolgáltatásra vonatkozó megkötését közvetlenül a közigazgatási hatóságokhoz kell, hogy intézzék, mire a köz-

igazgatási hatóságok a hadi szolgáltatások kialakítása iránt rendelkeznek és csak végső szükség esetében lehet feltétlenül szükségessé szolgáltatást közvetlenül magától a szolgáltatásra kötelezettől követelni. Egyes személyek ezt csakis az igénylésre jogosult katonai parancsnokságtól (hatóságtól) nyert írásbeli felhatalmazás alapján tehetik. Az ily felhatalmazás nélküli igénylés tilos és büntetőbíróilag üdőzendő cselekményt képez.

Nagyvárad, 1914. november 12.

Eleméry Ferencz,
katonai ügy tanácsnok.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés és ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 15, 20, 30, 40, 50, 60, 75, 100, 150, 200, 300, 400, 500, 600, 800, 1000, 1500, 2000, 3000, 4000, 5000, 6000, 8000, 10000, 15000, 20000, 30000, 40000, 50000, 60000, 80000, 100000, 150000, 200000, 300000, 400000, 500000, 600000, 800000, 1000000, 1500000, 2000000, 3000000, 4000000, 5000000, 6000000, 8000000, 10000000, 15000000, 20000000, 30000000, 40000000, 50000000, 60000000, 80000000, 100000000, 150000000, 200000000, 300000000, 400000000, 500000000, 600000000, 800000000, 1000000000, 1500000000, 2000000000, 3000000000, 4000000000, 5000000000, 6000000000, 8000000000, 10000000000, 15000000000, 20000000000, 30000000000, 40000000000, 50000000000, 60000000000, 80000000000, 100000000000, 150000000000, 200000000000, 300000000000, 400000000000, 500000000000, 600000000000, 800000000000, 1000000000000, 1500000000000, 2000000000000, 3000000000000, 4000000000000, 5000000000000, 6000000000000, 8000000000000, 10000000000000, 15000000000000, 20000000000000, 30000000000000, 40000000000000, 50000000000000, 60000000000000, 80000000000000, 100000000000000, 150000000000000, 200000000000000, 300000000000000, 400000000000000, 500000000000000, 600000000000000, 800000000000000, 1000000000000000, 1500000000000000, 2000000000000000, 3000000000000000, 4000000000000000, 5000000000000000, 6000000000000000, 8000000000000000, 10000000000000000, 15000000000000000, 20000000000000000, 30000000000000000, 40000000000000000, 50000000000000000, 60000000000000000, 80000000000000000, 100000000000000000, 150000000000000000, 200000000000000000, 300000000000000000, 400000000000000000, 500000000000000000, 600000000000000000, 800000000000000000, 1000000000000000000, 1500000000000000000, 2000000000000000000, 3000000000000000000, 4000000000000000000, 5000000000000000000, 6000000000000000000, 8000000000000000000, 10000000000000000000, 15000000000000000000, 20000000000000000000, 30000000000000000000, 40000000000000000000, 50000000000000000000, 60000000000000000000, 80000000000000000000, 100000000000000000000, 150000000000000000000, 200000000000000000000, 300000000000000000000, 400000000000000000000, 500000000000000000000, 600000000000000000000, 800000000000000000000, 1000000000000000000000, 1500000000000000000000, 2000000000000000000000, 3000000000000000000000, 4000000000000000000000, 5000000000000000000000, 6000000000000000000000, 8000000000000000000000, 10000000000000000000000, 15000000000000000000000, 20000000000000000000000, 30000000000000000000000, 40000000000000000000000, 50000000000000000000000, 60000000000000000000000, 80000000000000000000000, 100000000000000000000000, 150000000000000000000000, 200000000000000000000000, 300000000000000000000000, 400000000000000000000000, 500000000000000000000000, 600000000000000000000000, 800000000000000000000000, 1000000000000000000000000, 1500000000000000000000000, 2000000000000000000000000, 3000000000000000000000000, 4000000000000000000000000, 5000000000000000000000000, 6000000000000000000000000, 8000000000000000000000000, 10000000000000000000000000, 15000000000000000000000000, 20000000000000000000000000, 30000000000000000000000000, 40000000000000000000000000, 50000000000000000000000000, 60000000000000000000000000, 80000000000000000000000000, 100000000000000000000000000, 150000000000000000000000000, 200000000000000000000000000, 300000000000000000000000000, 400000000000000000000000000, 500000000000000000000000000, 600000000000000000000000000, 800000000000000000000000000, 1000000000000000000000000000, 1500000000000000000000000000, 2000000000000000000000000000, 3000000000000000000000000000, 4000000000000000000000000000, 5000000000000000000000000000, 6000000000000000000000000000, 8000000000000000000000000000, 10000000000000000000000000000, 15000000000000000000000000000, 20000000000000000000000000000, 30000000000000000000000000000, 40000000000000000000000000000, 50000000000000000000000000000, 60000000000000000000000000000, 80000000000000000000000000000, 100000000000000000000000000000, 150000000000000000000000000000, 200000000000000000000000000000, 300000000000000000000000000000, 400000000000000000000000000000, 500000000000000000000000000000, 600000000000000000000000000000, 800000000000000000000000000000, 1000000000000000000000000000000, 1500000000000000000000000000000, 2000000000000000000000000000000, 3000000000000000000000000000000, 4000000000000000000000000000000, 5000000000000000000000000000000, 6000000000000000000000000000000, 8000000000000000000000000000000, 10000000000000000000000000000000, 15000000000000000000000000000000, 20000000000000000000000000000000, 30000000000000000000000000000000, 40000000000000000000000000000000, 50000000000000000000000000000000, 60000000000000000000000000000000, 80000000000000000000000000000000, 100000000000000000000000000000000, 150000000000000000000000000000000, 200000000000000000000000000000000, 300000000000000000000000000000000, 400000000000000000000000000000000, 500000000000000000000000000000000, 600000000000000000000000000000000, 800000000000000000000000000000000, 1000000000000000000000000000000000, 1500000000000000000000000000000000, 2000000000000000000000000000000000, 3000000000000000000000000000000000, 4000000000000000000000000000000000, 5000000000000000000000000000000000, 6000000000000000000000000000000000, 8000000000000000000000000000000000, 10000000000000000000000000000000000, 15000000000000000000000000000000000, 20000000000000000000000000000000000, 30000000000000000000000000000000000, 40000000000000000000000000000000000, 50000000000000000000000000000000000, 60000000000000000000000000000000000, 80000000000000000000000000000000000, 100000000000000000000000000000000000, 150000000000000000000000000000000000, 200000000000000000000000000000000000, 300000000000000000000000000000000000, 400000000000000000000000000000000000, 500000000000000000000000000000000000, 600000000000000000000000000000000000, 800000000000000000000000000000000000, 1000000000000000000000000000000000000, 1500000000000000000000000000000000000, 2000000000000000000000000000000000000, 3000000000000000000000000000000000000, 4000000000000000000000000000000000000, 5000000000000000000000000000000000000, 6000000000000000000000000000000000000, 8000000000000000000000000000000000000, 10000000000000000000000000000000000000, 15000000000000000000000000000000000000, 20000000000000000000000000000000000000, 30000000000000000000000000000000000000, 40000000000000000000000000000000000000, 50000000000000000000000000000000000000, 60000000000000000000000000000000000000, 80000000000000000000000000000000000000, 100000000000000000000000000000000000000, 150000000000000000000000000000000000000, 200000000000000000000000000000000000000, 300000000000000000000000000000000000000, 400000000000000000000000000000000000000, 500000000000000000000000000000000000000, 600000000000000000000000000000000000000, 800000000000000000000000000000000000000, 1000000000000000000000000000000000000000, 1500000000000000000000000000000000000000, 2000000000000000000000000000000000000000, 3000000000000000000000000000000000000000, 4000000000000000000000000000000000000000, 5000000000000000000000000000000000000000, 6000000000000000000000000000000000000000, 8000000000000000000000000000000000000000, 100, 15000000000000000000000000000000000000000, 200, 300, 400, 500, 600, 800, 1000, 1500, 2000, 3000, 4000, 5000, 6000, 8000, 100, 15000, 200, 300, 400, 500, 600, 800, 1000, 1500, 2000, 3000, 4000, 5000, 6000, 8000, 100, 15000, 200, 300, 400, 500, 600, 800, 1000, 1500, 2000, 3000, 4000, 5000, 6000, 8000, 100, 15000, 200, 300, 400, 500, 600, 800000000000000